

Hösten är lång

Spillsäd ska bort, kvävebehoven fyllas på, mikronäring ska finnas på plats och sniglar och rapsjordloppor är inte välkomna. Trots att rapsen är sådd och uppe är slaget inte vunnet förrän alla bitar finns på plats. Ännu är inte hösten slut för höstrapsen.

Text: Albin Gunnarson, Svensk Raps AB **Foto:** Jens Blomquist, Svensk Frötidning

Varsam hand. Etableringen är inte över bara för att rapsen är sådd. Tvärtom kräver höstrapsen en skyddande hand långt in på höstkanten som kan värna mot spillsäd, sniglar och brist på kväve.

ten. Särskilt inte höstar som den i år som medfört sen höstraps sådd i de allra flesta delar av Sverige. Här gäller det att, så att säga, skjuta sent sådd raps framför sig med kväve.

Hösten 2007 startades en helt ny typ av kväveförsök i Svensk Raps regi. Här tittar vi bland annat på kvävestegar på hösten. Preliminära resultat tyder på att sen sådd bör följas av en högre kvävegiva mot normala 40 kilo N per hektar. Mera kväve på hösten minskar också behovet av kväve på våren. 20 kilo mer kväve på hösten minskade kvävebehovet med 40 kilo på våren visar preliminära försöksresultat från 2008.

Rödviolotta rapsplanter skall undvikas på hösten. Vad som exakt orsakar missfärgningen kan vara olika saker såsom syrebrist, frostsador samt kväve- eller svavelbrist. Åtminstone det första och det sista går att undvika med tillräckligt hög kvävegiva. En hög kvävegiva leder till djupa och kraftiga pålrötter vilka lättare undviker syrebrist.

Fundera således kring när din raps såddes. Fanns det gott om restkväve kvar? Fyll på med mer kväve i tid, före september månads utgång, om du befärrar kvävebrist och absolut innan bristen är ett faktum.

Fulltankad på höstkanten

Mikronäring på hösten kan också vara en viktig fråga. Utomlands är detta mer en regel än undantag. Man hävdar bland annat att övervintringen skulle förbättras med rätt mikronäringsstatus i plantan på hösten. I Sverige har vi inte gjort försök med mikronäring på hösten eftersom det är ganska svårt och dyrt att göra detta. Här är dock frågan befogad om rapsen hinner ta upp all mikronäring på våren, eller om vi ska satsa på att tanka upp plantan också med mikronäring redan på hösten.

På marknaden finns huvudsakligen tre olika produkter som är särskilt anpas-

En stor del av höstraps skörden grundläggs redan på hösten. Stora kraftiga plantor är vad man önskar sig samtidigt som man vill ha en rejäl och kraftig rot. Höstraps har på våren en snabb och explosiv tillväxt. Plantan skall vara fulltankad av växtnäring redan på hösten för att bistå den snabba och enorma stjälk tillväxten på våren.

Spillsäd lägger krokben

Nu när trädeskravet är borta blir stråsäd mer och mer vanligt som förfrukt till raps. Nya tidiga höstveten som Kranich och Mulan skapar tid för sådd, men lämnar spillsäd efter sig precis som korn. Denna spillsäd måste tas bort

redan på hösten. Särskilt när det gäller höstsäd måste denna sprutas på hösten. På våren är det i princip omöjligt att uppnå en effekt som håller vetekärnorna borta i skörden.

Spillsäden stjäl viktigt ljus och även växtnäring redan på hösten. Har man lyckats etablera ett önskvärt tunt bestånd av höstraps med ca 35-50 plantor är det helt förkastligt att ha ytterligare 10 spillsädesplantor som reser sig 10 cm högre än rapsen redan 14 dagar efter sådd. Acceptera inte spillsäden, spruta bort den när spillsäden har minst 2-4 blad med Select eller Focus Ultra.

Kväve håller uppe tempot

Rapsen får inte heller tappa fart på hö-

Så mycket innehåller mikronäringarna

Produkt		Rek dos		N	P	K	Mg	S	Ca	B	Mn	Mo	
Photrel	Pulver	3 kg/ha	g/kg	-	-	-	80	145	-	50	70	4	Lantmännen
Raps Super	Flytande	3 l/ha	g/l	79	-	-	80	-	74	50	70	4	Gullviks
Brassec	Flytande	3 l/ha	g/l	80	-	-	90	80	-	50	90	4	Svenska Foder

sade för raps hos var och en av Lantmännen, Svenska Foder och Gullviks. Endast Photrel är testat i svenska försök, men då handlar det om vårbehandlingar. Photrel på våren har gått mycket bra i försök, kanske beroende på att den har varit enda produkt innehållandes molybden som är ett mycket viktigt ämne för raps.

Magnesium har viktig roll

Först till säsongen 2008 introducerades de flytande produkterna Raps Super och Brassec. Sammansättningen bland produkterna är likvärdig, innehållet av kväve i Raps Super och Brassec är av liten betydelse för plantans kväveförsörjning, dock en nog så viktig dörröppnare för att få in de andra ämnena i plantan. Bra är att samtliga produkter innehåller bor, molybden men även magnesium. Just

magnesium är ett ämne som vi ofta sett brister i då vi tagit växtanalyser i flera av våra rapsförsök på hösten. I tabellen kan produkternas innehåll studeras i detalj.

Mikronäring kan sprutas rent, men är också blandbar med andra produkter. Tänk dock på att det är en bladgödsling som ska göras och att plantan ska ha fått minst 4 blad före behandling.

Slemmiga och hoppande fiender

Till sist så kan inte nog poängteras att snigelbevakningen måste fortsätta under hösten. Stora skador kan ske, även om det sker sällan efter rapsens 2-3-bladstadium.

Rapsjordloppor (*Psylliodes chrysocephala*), kan också ställa till det i framförallt södra Sverige, särskilt om man sått obetat utsäde. Angreppen har en tendens att komma i cykler och vi närmar

oss en topp 2008. Därför är det inte förvånande att årets skålfångster visar på höga värden redan tidigt på säsongen. Håll uppsikt i falten och följ avräkningar från Växtskyddscentralerna och bekämpa vid behov med en pyretroid.

Håll uppsikt länge än

Glöm sammanfattningsvis inte att bekämpa spillsäden om du sått efter stråsäd. Se över kvävebehovet och gödsla sent sådd raps lite extra. Mikro-näring på hösten stärker plantans allmänna hälsotillstånd och gör att mikro-näringen finns på plats tidigt på våren då den behövs som bäst. Och mota sniglar och rapsjordloppor redan i grind. Grunden för höstrapsskörden läggs på hösten, men hösten är lång för höstraps! <

Ensam är inte stark. Rapsplantor ska stå gles, men behöver hjälp på traven för att klara konkurrensen med spillsäd som annars gör stor skada på hösten. Foto: Jens Blomquist